

Januar — 2023

Etisk bankguide 2023

Av Tollak Nylænde Bowitz

Etisk**Bank**Guide
Norge

Framtiden i
våre hender

Tittel: Etisk bankguide 2023.

Forfatter: Tollak Nylænde Bowitz

Utgivelse: Januar—2023

Utgiver: Framtiden i våre hender, Økernveien 94, 0579 Oslo

Ansvarlig redaktør: Anja Bakken Riise

Faglig kvalitetssikrer: Ingrid Kleiva Møller

Det oppfordres til å sitere og bruke
opplysninger fra denne rapporten.
Framtiden i våre hender oppgis som kilde.

Innhold

1 — Om undersøkelsen	4
2 — Vurdering av norske bankers retningslinjer	5
Detaljerte resultater per bank.....	7
3. Casestudier	11
Nordiske banker finansierer selskapene som sender oljeplattformene inn i Arktis.....	12
Norske sparepenger i selskaper som opererer i Qatar	12
4. Vedlegg.....	13
Oversikt over bankaktiviteter i Etisk bankguide	13
Gjennomsnittscore per tema for Etisk bankguide 2023	14

Figurer og tabeller

Figur 1 Bankaktiviteter som vurderes	4
Figur 2 Resultater Etisk bankguide 2023.....	6
Figur 3 Warmerdam, W and Beenes, M. 2022. Banking on thin ice: two years in the heat.....	12
Figur 4 Laplane, J., E. Kaynar, J. Ramirez, M. Stravens, and J.W. van Gelder (2022) No questions asked: Profiting from the construction and hotel boom in Qatar.....	12
Figur 5 Oversikt over hvilke bankaktiviteter som undersøkes hos de ulike finansinstitusjonene ...	13
Figur 6 Gjennomsnittscore per tema for Etisk bankguide 2023	14

1 — Om undersøkelsen

[Etisk bankguide](#) ble lansert i Norge i 2016, og sjette utgave av guiden ble lansert i januar 2023. I løpet av disse sju årene har det skjedd en rivende utvikling av finansinstitusjonenes arbeid med samfunnsansvar, etikk og bærekraft, hvor Etisk bankguide har vært et viktig instrument for å motivere finansinstitusjonene til å bli bedre.

Initiativet er et samarbeid mellom Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet, og ble i startfasen støttet av Finansmarkedsfondet. Etisk bankguide Norge er del av det internasjonale nettverket [Fair Finance International \(FFI\)](#), som består av over 100 medlemsorganisasjoner globalt. Prosjektet kartlegger og poengsetter bankers arbeid med samfunnsansvar, etikk og bærekraft, med fokus på hvilke krav banker stiller til selskapene de finansierer og investerer i. Undersøkelsens [metode](#) er utviklet i Fair Finance-nettverket og benyttes i alle [15 land](#) hvor initiativet finnes, med mål om å gjøre det lettere for forbrukere å få innsyn i og påvirke bankene, samt å fremme ansvarlig finans gjennom konkurranse – ikke om utlånsrenter og innskudd – men om prinsipper for godt bærekraftsarbeid.

Finansinstitusjonene som er med i Etisk bankguide Norge er valgt av Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet og utvalget omfatter bevisst banker med svært ulike forretningsmodeller. Vi sammenligner dermed i praksis en liten etisk bank som Cultura med store forretningsbanker som DNB og Handelsbanken, og med finansinstitusjoner som Storebrand og KLP som primært leverer pensjonstjenester. Årsaken til dette valget er at vi ser stor flyt av bærekraftsløsninger mellom banker og finansinstitusjoner med ulike forretningsmodeller.

Etisk bankguide i Norge omfatter de seks største bankene, en rekke sparebanker med ulik geografisk tilknytning, samt en etisk bank, innenfor 14 ulike temaområder. Åtte av disse er sektoroverskridende mens de resterende omhandler bærekraft i utvalgte sektorer. Hvert tema omfattes av et visst antall bærekraftsprinsipper som står sentralt for det spesifikke temaet. Bankene får poeng ut ifra hvordan de oppfyller ulike krav i sine retningslinjer. Det er fire bankaktiviteter som blir undersøkt: i) kreditt og utlån til bedriftskunder, ii) prosjektfinansiering, iii) tilbud av egne og tredjeparts fond, samt iv) bankens egne investeringer.

Sektoroverskridende områder	Sektorspesifikke områder
Klimaendringer	Våpen
Korrupsjon	Jordbruk
Likestilling	Skogbruk
Menneskerettigheter	Gruvedrift
Arbeidstakerrettigheter	Olje og gass
Naturvern og biologisk mangfold	Energiproduksjon
Skatteunndragelser	
Åpenhet og ansvar	

Figur 1 Bankaktiviteter som vurderes

Innenfor hvert temaområde vurderes bankene ut ifra hvilke bærekraftsprinsipper de anvender for sine investeringer og utlån til bedrifter. Bærekraftsprinsippene er hentet fra internasjonale standarder og konvensjoner, som FNs prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og Parisavtalen. Totalt kartlegges bankenes holdning til om lag 200 prinsipper. Jo flere prinsipper en bank står bak, og har skrevet inn i sine retningslinjer, jo høyere score vil banken få. Retningslinjene må være skriftlige og offentlig tilgjengelige. Bankens scoring er uttrykt i prosent og viser hvor stor andel av prinsippene banken hevder å følge.

For å sjekke hvor godt bankene følger sine retningslinjer i praksis, gjennomfører Etisk bankguide også en rekke casestudier per år. Casestudiene undersøker hvordan bankene investerer og låner ut penger i praksis. Les mer om våre siste casestudier i kapittel 3.

2 — Vurdering av norske bankers retningslinjer

Årets undersøkelse viser at de fleste bankene som opererer i Norge fortsetter å forbedre sine retningslinjer innen samfunnsansvar, etikk og bærekraft for sin virksomhet. Bankene forplikter seg nå til å følge 75 % av internasjonale standarder, prinsipper og konvensjoner¹ når de investerer og låner ut penger, noe som er ledende globalt.

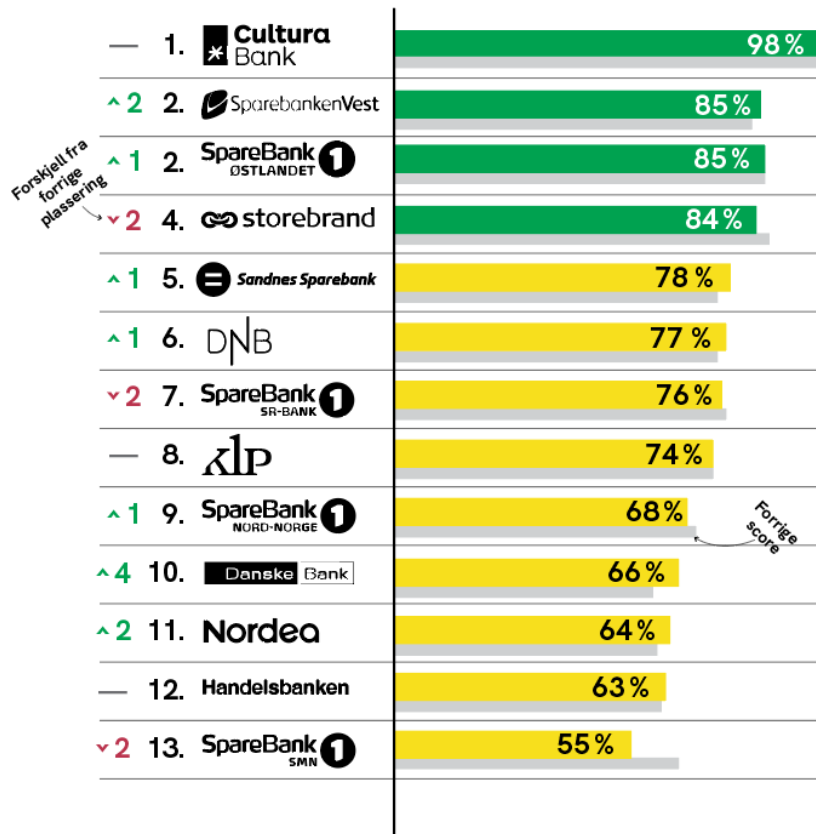
Kun de nederlandske og svenske bankene som undersøkes i Fair Finance-nettverket oppnår lignende resultater, men de scorer begge lavere i gjennomsnitt enn de norske. Årets resultat er det samme som i 2020, men tar ikke høyde for at det hvert år stilles høyere krav til bankene, noe som betyr at bankenes arbeid reflekterer utviklingen innen bærekraftig finans internasjonalt.

---

¹ Etisk bankguide hviler på en rekke internasjonale standarder og konvensjoner, som FNs prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og Parisavtalen.

Hvor opptatt er banken din av etikk og miljø?

Framtiden i våre hender

Les mer og se hvilke områder de er best og verst etiskbankguide.no

Figur 2 Resultater Etisk bankguide 2023

Størst forbedring er det **Danske Bank** som står for. Banken øker med 6 prosentpoeng og klatrer fire plasser siden 2020 etter oppdatering av en rekke retningslinjer innen klima & miljø, jordbruk og skogbruk, men med 66 % i total score havner banken under gjennomsnittet og med et stykke opp sammenlignet med de beste. **Cultura Bank** oppnår høyeste samlede totalscore for sjettede gang på rad og oppfylder med sine 98 % nesten samtlige kriterier i undersøkelsen. På delt andreplass følger **Sparebank1 Østlandet** og **Sparebanken Vest** som begge befester sin posisjon i toppen med 85 %, tett fulgt av **Storebrand** som med 84 % også i år kommer best ut av de store finansforetakene.

Den Gule Banken, **Sandnes Sparebank** kaprer femteplassen med 78 % foran **DNB** som med 77 % scorer bedre enn gjennomsnittet (75 %) og best blant storbankene (sammenlignet med Nordea, Danske Bank, Handelsbanken). På syvendeplass med 76 % følger **Sparebank1 SR-Bank**, tett fulgt av **KLP** med 74 %. **Sparebank 1 Nord-Norge** får 68 %, **Nordea** får 64 %, **Handelsbanken** lander på 63 % og **Sparebank1 SMN** går noe tilbake sammenlignet med forrige undersøkelse og ender sist med 55 %.

Detaljerte resultater per bank

Cultura Bank

Cultura Bank oppnår den høyeste samlede totalscoren med 98 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken oppnår maksimal score innenfor hele ti temaområder: arbeid mot korrupsjon, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, naturvern og biologisk mangfold, arbeid mot skatteunndragelser, våpen, jordbruk, skogbruk, gruvedrift, olje og gass, samt energiproduksjon. De eneste temaområdene hvor Cultura ikke oppnår full score er innenfor klimaendringer likestilling, samt åpenhet og ansvar. Cultura krav om at alle prosjekter og bedrifter må kunne sannsynliggjøre at de skaper økonomisk, sosial og miljømerverdi. Dette kommer forut for en konvensjonell vurdering av sikkerhet og prosjektøkonomi, som Cultura også foretar på linje med andre banker. Banken stiller samme krav til etikk og bærekraft til de bedriftene banken låner penger til, som til bankens egne finansielle investeringer. Cultura er eneste bank som praktiserer full åpenhet om sine lånebøker som gir full innsikt i hvor banken plasserer kundenes penger.

Sparebank 1 Østlandet

Sparebank1 Østlandet ender i år på delt andreplass med en samlet totalscore på 85 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken oppnår over 80 % score innenfor temaområdene klimaendringer, arbeid mot korrupsjon, likestilling, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, naturvern og biologisk mangfold, arbeid mot skatteunndragelser, våpen, jordbruk, skogbruk, olje og gass, samt energiproduksjon. Bankens laveste resultater er innenfor temaområdene åpenhet og ansvar, samt gruvedrift, men også her scorer de over 50 %. Banken ligger langt over gjennomsnittet i bransjen slik den er målt i denne undersøkelsen, blant annet som en av få som av bærekraftshensyn utelukker utlån til olje- og gassnæringen. Banken har noe forbedringspotensial innen fondsforvaltningen som i dag har mindre omfattende retningslinjer for bærekraft enn utlånsvirksomheten. Bankens utlånsvirksomhet er hovedsakelig i Norge til norske bedrifter, samtidig som banken tilbyr tredjeparts fond som er investert i selskaper i hele verden.

Sparebanken Vest

Sparebanken Vest havner i år på en delt andreplass med samlet totalscore på 85 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken oppnår maksimal score innenfor temaområdet våpen. I tillegg oppnår banken over 80 % score på temaområdene arbeid mot korrupsjon, likestilling, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, naturvern og biologisk mangfold, arbeid mot skatteunndragelser, jordbruk, skogbruk, gruvedrift, olje og gass samt energiproduksjon. Banken oppnår noe lavere score, likevel over 70 %, på temaområdene klimaendringer, likestilling, samt olje og gass. Banken får sitt laveste resultat, under 40 %, på temaområdet åpenhet og ansvar. Sparebanken Vest har gjort flere forbedringer siden i fjor og ligger langt over gjennomsnittet i

bransjen slik den er målt i denne undersøkelsen. Bankens utlånsvirksomhet er hovedsakelig i Norge til norske bedrifter, samtidig som banken tilbyr egne og tredjeparts fond som er investert i selskaper over hele verden.

Storebrand

Storebrand ender på en solid fjerdeplass med samlet totalscore på 84 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Storebrand blir med det best blant de store finansforetakene. De oppnår maksimal score innenfor temaområdet naturvern og biologisk mangfold, og over 80 % innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon, likestilling, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, jordbruk, gruvedrift, olje og gass, energiproduksjon, samt åpenhet og ansvar. Storebrand oppnår noe lavere score, likevel over 70 %, knyttet til våpen, samt klimaendringer. Eneste område hvor Storebrand scorer lavere enn 70 % er innen arbeid mot skatteunndragelser, med en score på 62 %. Storebrand var tidlig ute med å implementere samfunnsansvar, etikk og bærekraft i sin fondsforvaltning, og er nå en av de mest transparente finansinstitusjonene både for egen virksomhet og bankens investeringer. Storebrand stiller også samme krav til selskaper for kapitalforvaltningen som til forvaltningen av bankens egne finansielle investeringer.

Sandnes Sparebank

Sandnes Sparebank oppnår en samlet totalscore på 78 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken oppnår over 80 % score innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon, arbeidstakerrettigheter, arbeid mot skatteunndragelser, våpen, gruvedrift, samt olje og gass. Banken scorer lavere, likevel over 70 %, innenfor temaområdene, menneskerettigheter, naturvern og biologisk mangfold, jordbruk, skogbruk, samt energiproduksjon. Banken oppnår sine laveste resultater innenfor temaområdene klimaendringer, likestilling samt åpenhet og ansvar. Sandnes Sparebank har enkelte forbedringer siden forrige undersøkelse og ligger litt over gjennomsnittet i bransjen slik den er målt i denne undersøkelsen. Banken har noe forbedringspotensial når det gjelder å lage en helhetlig konsernstandard for samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken har også noe strengere policy for samfunnsansvar, etikk og bærekraft for sin kredittvirksomhet enn fondsforvaltningen. Bankens utlånsvirksomhet er hovedsakelig i Norge til norske bedrifter, samtidig som banken tilbyr tredjeparts fond som er investert i selskaper i hele verden.

DNB

DNB oppnår en samlet totalscore på 77 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Dette er to prosentpoeng høyere enn i 2020, og to prosentpoeng over gjennomsnittet i undersøkelsen. Over 80 % score oppnår Norges største bank innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon, likestilling, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, naturvern og biologisk mangfold samt skogbruk. Banken oppnår noe lavere score, likevel over 70 %, innenfor temaområdene, jordbruk, gruvedrift, samt olje og gass. Banken oppnår sine laveste resultater innenfor temaområdene

klimaendringer, arbeid mot skatteunndragelser, våpen, energiproduksjon, samt åpenhet og ansvar. Banken har gjort enkelte forbedringer siden 2020, men har fortsatt forbedringspotensial når det gjelder å lage en helhetlig konsernstandard til samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken har strengere policy for samfunnsansvar, etikk og bærekraft innenfor sin fondsforvaltning enn kredittvirksomhet.

Sparebank 1 SR-Bank

Sparebank 1 SR-Bank oppnår en samlet totalscore på 76 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Det er rett over gjennomsnittet i undersøkelsen. Banken oppnår over 80 % score innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, naturvern og biologisk mangfold. Banken oppnår noe lavere score, likevel over 70 %, innenfor temaområdene likestilling, arbeid mot skatteunndragelser, våpen, jordbruk, skogbruk, gruvedrift, samt olje og gass. Banken oppnår sine laveste resultater innenfor temaområdene klimaendringer, energiproduksjon samt åpenhet og ansvar. Bankens utlånsvirksomhet er hovedsakelig i Norge til norske bedrifter, samtidig som banken tilbyr egne og tredjeparts fond som er investert i selskaper over hele verden.

KLP

KLP oppnår en samlet totalscore på 74 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. KLP oppnår over 90 % innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter samt åpenhet og ansvar. KLP oppnår noe lavere score, likevel over 70 %, innenfor temaområdene arbeid mot skatteunndragelser, samt skogbruk. KLP oppnår sine laveste resultater knyttet til klimaendringer, likestilling, naturvern og biologisk mangfold, våpen, jordbruk, gruvedrift, olje og gass, samt energiproduksjon. KLP som stor aktør innenfor pensjonsforvaltning har tatt ansvar for å utvikle en bærekraftig virksomhet, og scorer blant annet best på åpenhet, men ligger rett under gjennomsnittet i bransjen slik den er målt i denne undersøkelsen. KLP var tidlig ute med implementering av samfunnsansvar, etikk og bærekraft i sin daglig drift og fondsforvaltning, og er åpen om ekskluderte selskaper, men har fremdeles forbedringspotensial i mer detaljert utforming av policy for samfunnsansvar. Banken har like streng policy til selskaper innenfor fondsforvaltning som til egne finansielle investeringer.

Sparebank 1 Nord-Norge

Sparebank 1 Nord-Norge oppnår en samlet totalscore på 68 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken oppnår over 80 % score innenfor de temaområdene arbeid mot korrupsjon, arbeidstakerrettigheter samt arbeid mot skatteunndragelser. Banken oppnår lavere score, likevel over 60 %, innenfor temaområdene klimaendringer, likestilling, menneskerettigheter, våpen, olje og gass, samt energiproduksjon. Banken oppnår sine laveste resultater innenfor temaområder

naturvern og biologisk mangfold, jordbruk, skogbruk, gruvedrift, samt åpenhet og ansvar. Sparebank 1 Nord-Norge ligger noe lavere enn gjennomsnittet i bransjen slik den er målt i denne undersøkelsen. Banken er en av få som utelukker utlån til olje- og gassnæringen av hensyn til bærekraft, men har fortsatt forbedringspotensial når det gjelder å lage en helhetlig konsernstandard til samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken har strengere policy til samfunnsansvar, etikk og bærekraft innenfor sin kredittvirksomhet enn fondsforvaltningen. Bankens utlånsvirksomhet er hovedsakelig i Norge til norske bedrifter, samtidig som banken tilbyr tredjeparts fond som er investert i selskaper i hele verden.

Danske Bank

Danske Bank oppnår en samlet totalscore på 66 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Høyest score oppnår banken innenfor temaområdet knyttet til arbeid mot korrupsjon, arbeidstakerrettigheter, jordbruk, samt skogbruk. Banken oppnår lavere score, likevel over 60 %, innenfor temaområdene menneskerettigheter, naturvern og biologisk mangfold, olje og gass, samt energiproduksjon. Banken oppnår sine laveste resultater innenfor temaområdene klimaendringer, likestilling, arbeid mot skatteunndragelser, våpen, gruvedrift, samt åpenhet og ansvar. Danske Bank har et forbedringspotensial når det gjelder sin tilnærming til samfunnsansvar, etikk og bærekraft og henger etter gjennomsnittet av banksektoren slik den er målt i denne undersøkelsen. Banken har imidlertid gjort en rekke forbedringer i sine retningslinjer for klima og miljø, jordbruk og skogbruk siden 2020 og klatrer 6 prosentpoeng. Banken har strengere etiske retningslinjer innenfor sin fondsforvaltning enn innenfor andre virksomhetsområder.

Nordea

Nordea oppnår en samlet totalscore på 64 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Banken oppnår over 80 % score innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon samt skogbruk. Banken oppnår lavere score, likevel over 60 %, innenfor temaområdene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, arbeid mot skatteunndragelser, jordbruk, gruvedrift, olje og gass samt åpenhet og ansvar. Banken oppnår sine laveste resultater innenfor temaområdene klimaendringer, likestilling, naturvern og biologisk mangfold, våpen, samt energiproduksjon. Banken har nylig gjort store forbedringer i sine retningslinjer med skjerpede krav for utlån til fossilselskaper, men henger fremdeles etter gjennomsnittet av bankene slik de er målt i denne undersøkelsen. Nordea har noe strengere retningslinjer når det gjelder samfunnsansvar, etikk og bærekraft for sin kapital- og fondsforvaltning enn utlånsvirksomheten.

Handelsbanken

Handelsbanken oppnår en samlet totalscore på 63 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Høyest score med over 80 % oppnår banken innenfor temaområdene klimaendringer, bekjempelse av korrupsjon og olje og gass. Kun to ytterligere temaområder ligger over 70 %, nemlig

menneskerettigheter og våpen. Innenfor temaområdene, arbeidstakerrettigheter, samt naturvern og biologisk mangfold score banken over 60 %. Hele fem temaområder ender med en score over 50 %, nemlig skatt, jordbruk, skogbruk, energiproduksjon og åpenhet og ansvar. Dårligst score oppnår banken på to temaområder som ender med score under av 50 %, nemlig likestilling og gruvedrift. Banken har nylig gjort store forbedringer i sine retningslinjer for utlån og ekskluderer nå selskaper som ekspanderer sin utvinning av fossilt brensel, men henger fremdeles etter gjennomsnittet av bankene slik de er målt i denne undersøkelsen.

Sparebank 1 SMN

Sparebank 1 SMN oppnår en samlet totalscore på 55 % når det gjelder tilslutninger til viktige standarder, prinsipper og konvensjoner innenfor samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Høyest score med over 70 % oppnår banken innenfor temaområdet arbeidstakerrettigheter. Banken oppnår lavere score, likevel over 60 %, innenfor temaområdene arbeid mot korrupsjon, likestilling, arbeid mot skatteunndragelser samt våpen. Banken oppnår noe lavere resultater innenfor temaområdene klimaendringer, menneskerettigheter, jordbruk, gruvedrift samt olje og gass. Banken oppnår sine laveste resultater, under 50 % innenfor temaområdene, naturvern og biologisk mangfold, skogbruk, energiproduksjon, samt åpenhet og ansvar. Sparebank 1 SMN ligger lavere enn gjennomsnittet i bransjen slik den er målt i denne undersøkelsen og har forbedringspotensialer når det gjelder å lage en helhetlig konsernstandard til samfunnsansvar, etikk og bærekraft. Bankens utlånsvirksomhet er hovedsakelig i Norge til norske bedrifter, samtidig som banken tilbyr tredjeparts fond som er investert i selskaper i hele verden.

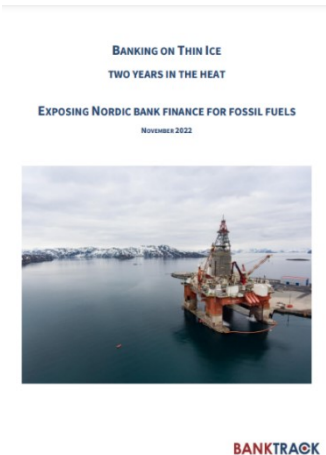
3. Casestudier

I løpet av 2022 har Etisk bankguide publisert to større rapporter om hvordan bankene følger egne retningslinjer i praksis. Resultatene viser at bankene fremdeles har en vei å gå for å leve opp til egne retningslinjer innen samfunnsansvar, etikk og bærekraft, men det finnes også lyspunkter.

Nordiske banker finansierer selskapene som sender oljeplattformene inn i Arktis

I november 2022 publiserte Etisk bankguide en rapport som viser at nordiske banker fortsetter å finansiere olje-, gass- og kullindustrien på et nivå som er uforenelig med Parisavtalen. Siden 2016 har de ti største nordiske bankene gitt 89,3 milliarder dollar i lån til selskaper innen olje, gass og kull. Verst av dem alle er **DNB**, som står bak en tredjedel av denne summen. Investeringene er en viktig årsak til at produksjonen av fossil energi opprettholdes, og bidrar dermed til at verden ikke når målene som trengs om vi skal unngå de verste konsekvensene av klimakrisa.

Trenden siden desember 2015 viser imidlertid at investeringene har sunket noe. Årsaken til denne nedgangen ligger i at banker som **Nordea** og **SEB** har redusert sin finansiering av fossilindustrien. Men lån og investeringer er langsiktige, og det vil ta lang tid før effekten av en slik nedgang har positive konsekvenser for klimautslippene. Manglende eller svake retningslinjer på klima og fossil energi blant mange av bankene betyr at investeringene potensielt kan stige igjen til neste år. Les saken [her](#), og rapporten [her](#).

Figur 3 Warmerdam, W and Beenes, M. 2022. Banking on thin ice: two years in the heat

Norske sparepenger i selskaper som opererer i Qatar

I november publiserte Etisk bankguide en rapport som viser at finansinstitusjoner som håndterer nordmenns spare- og pensjonspenger kan være investert i selskaper som bidrar til eller forårsaker menneskerettighetsbrudd i Qatar. Flere norske banker og fond har investert i selskaper som har bygd fotballanlegg eller driver hoteller i landet. Bygg- og hotellbransjen er sektorer med høy risiko for menneskerettighetsbrudd, og har begge hatt en voldsom vekst i forkant av mesterskapet. **Danske Bank, DNB, KLP, Nordea, Storebrand** og **Statens pensjonsfond utland (Oljefondet)** har til sammen investert over 45 milliarder kroner i åtte selskaper som opererer i bygg- og hotellbransjen i Qatar.

Alle investorene har svart på spørsmål om hvordan de sikrer at nordmenns penger ikke investeres i selskaper som kan knyttes til menneskerettighetsbrudd i Qatar. Men svarene er ikke betryggende. **DNB** har i etterkant av undersøkelsen valgt å selge seg ut av Accor, et av åtte profilerte hotellkjeder som rapporten har undersøkt. De opplyser til NRK at de selger seg ut da "selskapet har forhøyet risiko for å indirekte eller direkte bidra til brudd på menneskerettigheter og/eller arbeidertakerrettigheter". Les saken [her](#), og rapporten [her](#).

Figur 4 Laplane, J., E. Kaynar, J. Ramirez, M. Stravens, and J.W. van Gelder (2022) No questions asked: Profiting from the construction and hotel boom in Qatar

4. Vedlegg

Oversikt over bankaktiviteter i Etisk bankguide

	Kreditt og utlån til bedriftskunder	Prosjektfinansiering	Kapitalforvaltning	Bankens egne investeringer
Cultura	JA	NEI	NEI	JA
KLP	NEI	NEI	JA	JA
Storebrand	NEI	NEI	JA	JA
Sandnes Sparebank	JA	NEI	JA	JA
Sparebank 1 Nord-Norge	JA	NEI	JA	JA
Sparebank 1 SMN	JA	NEI	JA	JA
SpareBank 1 SR-Bank	JA	NEI	JA	JA
Sparebanken 1 Østlandet	JA	NEI	JA	JA
Sparebanken Vest	JA	NEI	JA	JA
Danske Bank	JA	JA	JA	JA
DNB	JA	JA	JA	JA
Handelsbanken	JA	JA	JA	JA
Nordea Bank Norge	JA	JA	JA	JA

Figur 5 Oversikt over hvilke bankaktiviteter som undersøkes hos de ulike finansinstitusjonene

Gjennomsnittscore per tema for Etisk bankguide 2023

	Cultura Bank	Sparebank 1 Østlandet	Sparebanken Vest	Storebrand	Sandnes Sparebank	DNB	Sparebank 1 SR-Bank	KLP	Sparebank 1 Nord-Norge	Danske Bank	Nordea	Handelsbanken	Sparebank 1 SMN
Klimaendringer	98 %	90 %	78 %	70 %	63 %	65 %	63 %	68 %	73 %	65 %	58 %	81 %	55 %
Korrupsjon	100 %	94 %	89 %	83 %	88 %	88 %	86 %	92 %	85 %	83 %	83 %	83 %	69 %
Likestilling	88 %	81 %	79 %	88 %	69 %	83 %	76 %	65 %	69 %	35 %	45 %	49 %	60 %
Menneskerettigheter	100 %	93 %	93 %	97 %	78 %	93 %	80 %	97 %	76 %	77 %	78 %	71 %	57 %
Arbeiderrettigheter	100 %	91 %	91 %	94 %	85 %	93 %	85 %	91 %	83 %	81 %	73 %	68 %	74 %
Naturvern og biologisk mangfold	100 %	91 %	91 %	100 %	76 %	85 %	91 %	67 %	57 %	77 %	52 %	68 %	43 %
Skatteunndragelse	100 %	91 %	82 %	62 %	81 %	65 %	75 %	76 %	85 %	35 %	62 %	53 %	65 %
Våpen	100 %	96 %	100 %	73 %	92 %	69 %	78 %	60 %	68 %	57 %	51 %	73 %	69 %
Jordbruk	100 %	84 %	86 %	89 %	75 %	76 %	79 %	57 %	61 %	86 %	68 %	54 %	53 %
Skogbruk	100 %	85 %	96 %	93 %	80 %	87 %	80 %	71 %	49 %	89 %	87 %	57 %	38 %
Gruvedrift	n.a.	50 %	94 %	85 %	81 %	70 %	76 %	67 %	57 %	60 %	67 %	44 %	52 %
Olje og gass	100 %	92 %	83 %	81 %	87 %	73 %	79 %	59 %	78 %	75 %	73 %	84 %	50 %
Energiproduksjon	100 %	94 %	93 %	81 %	78 %	64 %	68 %	67 %	69 %	56 %	39 %	54 %	48 %
Åpenhet og ansvar	86 %	62 %	37 %	82 %	58 %	69 %	45 %	98 %	45 %	48 %	62 %	46 %	43 %
Hovedscoringer 2023	98 %	85 %	85 %	84 %	78 %	77 %	76 %	74 %	68 %	66 %	64 %	63 %	55 %

Figur 6 Gjennomsnittscore per tema for Etisk bankguide 2023

■ 0-20 % ■ 20-40 % ■ 40-60 % ■ 60-80 % ■ 80-100 %

- n.a. betyr at banken ikke har en kobling til dette området. Cultura har heller ikke finansielle koblinger til bransjene olje og gass samt våpen, men tar aktivt avstand fra disse i retningslinjer, hvilket gir full uttelling i tråd med metoden utviklet av Fair Finance International. Dette gjelder også delvis Sparebank 1 Østlandet og Sparebank 1 Nord-Norge.

Framtiden i våre hender
Økernveien 94, 0579 Oslo
(+47) 22 03 31 50 - post@framtiden.no
www.framtiden.no

Vi jobber for en
rettferdig verden i
økologisk balanse.

**Framtiden i
våre hender**